

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cekovni račun
Ljubljana številka
10.650 in 10.349 za
instate.

Uprava:
Kopitarjeva ulica
številka 6.

Obletnica bolgarskega osvobojenja

Kakor vsako leto, praznuje Bolgarija tudi letos obletnico osvoboditve od turškega jarma. Ako smatramo za prvi korak k samostojnosti bolgarskega naroda ustanovitev avtonomne bolgarske narodne cerkve, ki je dotlej bila pod grškim patriarhom v Carigradu, potem je letos preteklo 70 let, odkar so Bolgari postali spet zaveden narod v kulturnem pogledu in se začeli obenem politično organizirati — ako pa nastavimo za datum bolgarske samostojnosti 3. marec leta 1878, ko je Bolgarija postala po 500 letnem zasužnjeju pod Turki zopet neodvisna in mednarodno priznana država, potem so Bolgari preteklo nedeljo praznovali 62 letnico svojega osvobojenja.

Turki so v teku petih stoletij tako zelo potlačili bolgarsko narodno samozavest, da se Bolgari niso dvignili zoper Turke niti v začetku 19. stoletja, ko je Karadžordje zanel protitursko vstajo med srbskim ljudstvom na narodnem zboru v Orašcu bled 136 leti. Leta 1762 je bil sicer bolgarski menih Paisij napisal bolgarsko zgodovino, kar je pomenilo začetek novodobne bolgarske književnosti, toda na široke sloje prebivalstva to ni imelo takrat skoro nobenega vpliva. Pač pa se je v začetku 19. stoletja začelo zavedeno narodno delo s pomočjo narodne cerkve v širokih slojih, kar je zelo podpiral srbski knez Mihajlo, ki je resno mislil na srbsko-bolgarsko državno zvezo. V zvezi z rusko diplomacijo je pomagal Bolgarom, da se je njihova cerkev l. 1870 osvobodila od grškega patriarhata, (tako zvani fánar) ki je najbolj oviral narodno osamosvojitve Bolgarov, ker je bil popolnoma vdinjan sultanovemu dvoru, ki ga je bogato plačeval.

Navadno se misli, da se je politični del osamosvojitve Bolgarov začel šele leta 1877, ko je Rusija napovedala Turčiji vojno. Temu pa ni tako. Bolgari so začeli borbo za svojo politično svobodo še preje, kakor so se cerkveno osvobodili od Carigrada, to je v sredini 19. stoletja, ko se je pripravljala na vojno s Turki srbski knez Mihajlo Obrenović, ki je bil z bolgarskimi prvaki ves čas v najožji zvezi. To je bil čas, ko sta se v krimski vojni (1853 do 1856) spoprijeli Rusija in Turčija ter je šlo osvobodilno gibanje po vsem Balkanskem polotoku. Bolgarsko ljudstvo je po veliki večini spalo naprej svoje globoko narodno spanje, toda njegov prvi politični človek v novi dobi, Rakovski, je že v teh letih obrnil pozornost Evrope na svojo domovino in začel tudi zbirati okoli sebe hajduke ter je o Bolgarih pisal članke v nemškem časopisu; njegov politični talent in dalekovidnost dokazuje tudi to, da je spočel misel balkanske zveze. Osnovel je »prvi bolgarski centralni komite« in s četo, ki jo je organiziral v Romuniji oziroma na Vlaškem, vdrl v Bolgarijo. Stvar pa se je razbila ob neslogi bolgarskega ljudstva in Rakovski je kmalu nato umrl. Njegov duh pa je živel dalje. Sledila sta mu Hadži Dimitar in Stefan Karadža, ki sta padla v četniški borbi s Turki. Za njima pa sta prišla Ljuben Karavelov in Vasil Levski.

Pravi začetnik organiziranega bolgarskega osvobodilnega gibanja je Levski. Karavelov je bil v Srbiji, kjer je bil član gibanja srbske »Omladine«. Levski mu je bil tovariš in oba sta bila v bolgarski legiji v Srbiji, ko je knez Mihajlo zamišljal vojno s Turki. Ker do te vojne ni prišlo in je bil knez Mihajlo kmalu nato ubit, sta tako Levski kakor Karavelov odšla v tujino, prvi v Romunijo, drugi na Ogrsko, ter tam pripravljala splošno bolgarsko vstajo. Levski se je kmalu vrnil v Bolgarijo, kjer je s Kančevim ustanovil podružnico »bolgarskega revolucionarnega komiteja«, čigar sedež je bil v Bukarešti. Tudi zveza balkanskih narodov je ostala na programu Levskega, ki je obhodil vso Bolgarijo in ustanovil nad 500 revolucionarnih odborov s središčem v Loveču. Levski je bil zelo spreten in, kakor temu danes pravimo, realen politik. Romantika je bila samo v tem, da so vsi stali prilegali na svoj narodni program v noči pred sveto ikono s sabljjo in samokresom. Leta 1873 pa so Turki Levskega z njegovim tovarišem Dimitrom Opštijem vred ujeli in ga v Sofiji obesili. Za njim je vodil vstaško gibanje Anton Uzunov, ki so ga pa tudi kmalu ujeli. Karavelov se je bil med tem revolucionarnemu delu odpovedal. Pojavil pa se je znani pesnik Hristo Botev, ki je leta 1875 izdal proglas na narod. To je bilo v času, ko so se Turčiji uprli bosanski in hercegovski Hrvati in Srbi in so se tudi drugi balkanski narodi pripravljali zopet na vojno zoper Turke. Ta upor pa se je začel prehitro in Turki so polovili 800 vodilnih bolgarskih mož, ki so večinoma pomrli v strašni ječi v Džarbekru v turški Armeniji. Drugi so zbežali v Romunijo in ko je Botev omahnil, so mlajši v Bukarešti ustanovili »novo začasno bolgarsko vladu«, ki je zasnovala znameniti nesrečni upor, spomladi leta 1876.

Vstaška vlada je oborožila bolgarsko ljudstvo, vodje pa so odšli v razne kraje, da zanesljivo vstajo. To pa se jim je posrečilo samo v panadžurskem in v trnovskem okraju. V Panadžurišču je bil vodja Benkovski, ki je organiziral »bolgarsko začasno vladu« v Srednji gori. Ker je turška vojska takrat bila na srbski meji, so vstasi od začetka imeli uspeh. Toda ko so Turki poslali nanje 15 bataljonov, se je začel strašen pokolj, v katerem so Turki pobili ne samo može, ampak tudi na

Anglija in Italija bosta prijateljsko uredili vprašanje dobave premoga

Bern, 5. marca. t. Havas: Po vesteh iz Rima objavlja »Corriere del Ticino« dolgo poročilo o tem, da bosta Anglija in Italija mirno uredili vprašanje izvoza premoga iz Nemčije v Italijo.

Predvsem bosta tako Anglija kakor tudi Italija storili vse, da ne bi motili obstoječega prijateljstva, ki veže obe državi. V Rimu poudarjajo, da italijanska protestna nota nima nikake sovražne osti proti Angliji.

Posebna konferenca naj razčisti pravice nevtralecev

V Rimu menijo, da ni izključeno, da bo sklicana posebna konferenca. Na tej konferenci bi naj razčistili pravice vojskujočih se držav, prav tako pa tudi pravice nevtralecev.

Italija pa je tista, ki vodi v nekem oziru politiko nevtralecev — vsaj tistih, ki žive blizu nje in se torej bore s približno istimi težavami. Zato bi bila Italija tudi prva in edina poklicana, da da pobudo za sklicanje take konference in da tudi pripravi vse potrebno, kar bi se naj obravnavalo na tej konferenci.

Angleži so zaplenili premog

London, 5. marca. t. Stefani: Danes popoldne se je razvila v spodnji zbornici kratka razprava o zapori nad izvozom nemškega premoga v Italijo. Minister za vojno gospodarstvo je izjavil, da bo ves premog, ki ga sedaj italijanski parniki iz Rotterdama vozijo v Italijo, zaplenjen.

Danes so angleške oblasti — tako je izjavil minister — zaplenile dva italijanska parnika, ki sta večeraj odplula iz Rotterdama proti Italiji.

Za vzajemnost srednjeevropskih držav

„Madžarska želi, da bi bila Jugoslavija močna“

je izjavil madžarski zunanji minister grof Czaky

Carigrad, 5. marca t. Havas: Veliki turški dnevnik »Tan« objavlja razgovor svojega budimpeštanskega dopisnika z madžarskim zunanjim ministrom grofom Czakyjem.

Madžarska si želi močno Jugoslavijo

V svoji izjavi je madžarski zunanji minister osvetlil vsa vprašanja mednarodne politike, posebno pa je obširneje govoril o odnosih Madžarske z njenimi sosedami. Najprej se je dotaknil odnosov med Madžarsko in Jugoslavijo in izjavil, da želi Madžarska živeti z Jugoslavijo v kar najpripravljenem prijateljstvu — z Jugoslavijo, ki je močna.

Madžarska in Bolgarija

Nato je dopisnik vprašal zunanjega ministra grofa Czakyja o tem, kakšni so odnosi med Madžarsko in Bolgarijo. Pri tem je posebno poudaril, da se širijo vesti, da Madžarska pobija trenutno bolgarsko zunanjo politiko. Bolgarija bi naj bila s sedanjim vladom krenila na čisto nova pota, ki odpirajo pot novim pretiranim potezom v bolgarski zun. politiki. Madžarski državnik je odgovoril, da so vse vesti o tem, da bi bila Madžarska proti sedanji bolgarski zunanji politiki, neresnične. Madžarska je prijateljica Bolgarije in se zato veseli slehernega uspeha bolgarske politike.

Madžarsko in Romunijo še deli vprašanje Transilvanije

Nato je madžarski zunanji minister prešel na vprašanje odnosov med Madžarsko in Romunijo. Poudaril je, da trnjevo vprašanje Transilvanije še vedno deli Romunijo in Madžarsko. Toda v sedanjem času bi bilo boljše, če pozabimo na to vprašanje, da si pozabimo na to vprašanje ne pomeni, da smo se rešitvi tega vprašanja odpovedali.

tisoče žena in otrok, vasi so pa do temeljev požgali. Ista usoda je doletela vstajo v trnovskem okraju. Uporniki so se zbrali v drevenem samostanu, kjer so jih Turki napadli in vse pomorili. Sedaj je vdrl na Bolgarsko spet Hristo Botev, ki pa je s svojo četo padel na Stari planini. Nato so Turki začeli narod tako divje klati, da so protestirale velesile in Turčijo v tako zvanem londonskem protokolu pozvale, naj spet vzpostavi mir in red. Ker Turčija te zahteve ni sprejela, ji je Rusija leta 1877 napovedala vojno (na veliko nevoljo Anglije in Avstrije), ki se je končala naslednje leto z mirom v San Stefanu, v katerem Rusija zaradi nasprotovanja Anglije in Avstrije ni dobila Carigrada in Dardanel, pač

Delavski poslanec Shinwell je nato vprašal ministra, ali je res, da italijanski parniki še prevajajo nemški premog iz Rotterdama v Italijo. Minister mu je odgovoril, da je to resnično, toda da je sedaj tega tudi konec.

Nemška letala naj preprečijo izvoz angleškega premoga

Amsterdam, 5. marca. t. Havas: Nizozemski listi objavljajo iz Berlina poročila, da bo nemška vlada zelo ostro odgovorila na to, da je angleška vlada sklenila preprečiti izvoz nemškega premoga v Italijo čez Rotterdam.

Po teh obvestilih bodo odslej nemška letala še ostreje nadzirala ves pomorski promet vzdolž angleške vzhodne obale in preganjala ter potapljala vse parnike, ki bi vozili premog iz Northumberlanda in Newcastla. Na ta način misli nemška vlada zelo otežkočiti, če ne preprečiti izvoz angleškega premoga proti jugu. Tako bi Anglija ne mogla izvažati premoga v Italijo in zanj dobivati iz Italije industrijskih proizvodov.

Prijateljstvo med Nemčijo in Jugoslavijo

Minister dr. Andres pri Ribbentropu

Berlin, 5. marca. t. Stefani: Nemški zunanji minister von Ribbentrop je danes sprejel jugoslovanskega ministra za trgovino in industrijo dr. Andresa in mu izročil odlikovanje, in sicer veliki križ nemškega orla.

Nemški krogi so prepričani, da angleški premogovniki v Wallesu in na Skotskem morejo izvažati svoj prevešek samo iz vzhodno angleških pristanišč. Če pa bodo nemška letala preprečila promet teh parnikov, tedaj bo Nemčija dokazala, da Anglija ni sposobna Italiji dobavljati tisti premog, ki ga ji je do sedaj pošiljala Nemčija.

Nemčija bo odslej izvažala premog v Italijo po progi Dunaj—Trst

Nemški gospodarski krogi so prepričani, da po morju Italija ne bo mogla več izvažati nemškega premoga. Premog iz zahodne Nemčije so sedaj nekoliko že prevajali čez Brenner, toda ta proga je že z drugim prometom tako obremenjena, da ne bo mogla prenesti še večje obremenitve.

Pač pa mislijo nemški gospodarski krogi na to, da bi v Italijo izvažali predvsem premog iz Slezijske. Ta premog pa bi se izvažal naravnost skozi protektorat in nato čez Avstrijo. Za hitri prevoz pa pride v tem oziru v prvi vrsti v poštev proga Dunaj—Trst.

Izjava ministra dr. Andresa

Zastopnik DNB je obiskal jugoslovanskega zunanjega ministra dr. Andresa in ga zaprosil za izjavo. Dr. Andres je v svoji izjavi poudaril, da se jugoslovansko in nemško gospodarstvo izpopolnjujeta. Gospodarska izmenjava med obema državama je za obe državi življenjskega pomena.

Nato je minister dr. Andres govoril o nevtralnosti Jugoslavije in podčrtal, da mora biti ta politika nevtralnosti spoštovana od vseh in da se mora izvajati enako do vseh držav, s katerimi je Jugoslavija v trgovinskih stikih.

Slavnostna predstava v operi

Berlin, 5. marca. AA. DNB: Po sprejemu pri Ribbentropu je državni podtajnik v zunanjem ministertvu Keppler prisedel kosilo v čast ministra dr. Andresa. Zvečer se bo dr. Andres udeležil predstave v operi, nato pa bo priredilo jugoslovansko-nemško združenje večerjo v čast dr. Andresa v hotelu Eden.

Tajinstvena tatvina v Londonu

London, 5. marca. AA. Reuter. Predstavniki vojaških oblasti in detektivni Scotland Yarda preiskujejo tatvino neznatne količine streliva za puške, ki je izginilo iz vojašnice v zahodnem delu Londona. Zmanjkalo je namreč več zabojev streliva. Tatvina je bila izvršena konec minulega tedna. Scotland Yard je poslal na delo detektive, ki dobro poznajo delovanje članov irske republikanske garde.

Welles pride jutri v Pariz

Vsi odklanjajo njegovo posredovanje za mir

London, 5. marca. t. Reuter: Angleški politični krogi poudarjajo, da se je ameriški državni podtajnik Sumner Welles doslej že moral prepričati, da bi bilo popolnoma nesmiselno, če bi sedaj hotel v katerem koli smislu posredovati za mir. Sicer je bil ameriški državnik doslej šele v Rimu in Berlinu, vendar pa je tudi že angleško in francosko javno mnenje tako od vseh strani osvetlilo delovanje ameriškega državnika v Evropi, da se je moral Sumner Welles gotovo prepričati, da se ni prišel čas za mir v Evropi.

Ko bo prišel Sumner Welles v Pariz in nato v London, se bo to njegovo naziranje še utrdilo. Gotovo se je v zadnjem času prepričanje angleške vlade še okrepilo, da ni mogoče ničesar ukreniti, kar bi naj pomenilo, da se bližamo kakim mirovnim pogajanjem. Se odločnejše stališče proti Nemčiji pa seveda zavzema Francija, ki je na ravnotežje v kontinentalni Evropi še bolj navezana kot pa Anglija in mora zato še odločnejše pobijati nemške srednjeevropske načrte kot pa bi to mogla storiti Anglija. Toda ravno te dni se lahko vsak dan ugotavlja, da postajajo vezi med Francijo in Anglijo iz dneva v dan trdnjše.

V Londonu in v Parizu so prepričani, da mora

biti bodoči mir tak, da Nemčija nikdar več ne bo mogla povzročiti novega spopada. Angleško javno mnenje namreč zmerom bolj napada nemške imperialistične namere.

Tudi Italija ni za posredovanje

Vesti, ki so prispеле iz Rima, vedo povedati, da je tudi italijanska vlada prepričana, da bi bilo nesmiselno sedaj načenjati kakšno posredovanje za mir med obema vojskujočima se taboroma.

Po vesteh iz nemškega vira pa bi naj bila tudi Nemčija opustila sleherni misel na bližnji mir. Po angleškem mnenju bi naj Nemčija sedaj skušala zmerom bolj plašiti nevtralne države in to zato, da bi nevtralne države na vsak način ostale v brazdah nemškega gospodarstva. Jutri pride Welles v Pariz in zato je to pisanje angleškega in francoskega tiska značilno.

Newyork, 5. marca. AA. Reuter: Večina ameriških listov je zelo nezadovoljna z izjavami nemškega zunanjega ministra v Ribbentropa. Listi so posebno nezadovoljni s poročili, po katerih je Ribbentrop rekel, da je Ameriki ljubo, da Velika Britanija vlada na morju, ne pa Nemčija. Listi mislijo na podlagi poročil iz Berlina, da so nade v mir padle, ker so prepričani, da so ta berlinska poročila avtentična.

»Češkoslovaški dan« v Ameriki

Newyork, 5. marca. AA. Za obletnico smrti prvega predsednika češkoslovaške republike Tomáza Masaryka je vlada zvezne države Newyork proglasila dan 7. marca kot »dan Češkoslovaške«. Ta dan bodo prebivalci zvezne države Newyork izkazali spominu velikega državnika.

Zemunska vremenska napoved. Večinoma oblačno v vsej državi. Od časa do časa dež, zlasti v Primorju in v severnih krajih. V planinah utegne pasti sneg. Toplota mila v vsej državi

Moderna apokalipsa

Takrat, ko je zveza med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo presenetila ves svet, je prišel v modo nov izraz, ki se bo najbrž veliko uporabljalo. To je beseda »geopolitika«, ki pomeni politiko, utemeljeno na zemljepisju.

Pa ne na tistem zemljepisju, ki ga poznamo iz naših šolskih knjig, v katerih so vsi narodi jasno razmejeni in zaznamenovani z različnimi barvami, ampak na zemljepisju, ki podira vse meje, katere so napravili ljudje, in ki govori samo o rečnih kotlinah, gorskih verigah in plodnih pokrajinah. Beseda je nemškega izvora, zamisel pa pripada Angležem.

Leta 1904 je gospod sir Halford John Machinder, profesor zemljepisja na oksfordski univerzi, prebral v kraljevskem geografskem društvu referat z naslovom: »Zakoni zgodovine«. Leta 1919 je sir Halford napisal knjigo, v kateri je razložil vsebino tega svojega referata, ki ga je prebral pred petnajstimi leti. Ta knjiga, ki ima naslov: »Demokratski ideali in stvarnost«, ni velika in vsebuje poglobljene temelje današnje geopolitične vede:

1. »Kdor vlada nad Vzhodno Evropo, ta vlada nad Centralno Zemljo.«
2. »Kdor vlada nad Centralno Zemljo, ta vlada nad Svetovnim Otokom.«
3. »Kdor vlada nad Svetovnim Otokom, ta vlada vsemu svetu.«

Prevedeno v jezik običajnih smrtnikov, bi rekli tole: Če se nemški organizatorski genij zedinil z ogromnimi ruskimi rezervami delavske moči, življenjskih potrebščin in rud, bo pomenila ta zveza največjo nevarnost vsega sveta, prištevajoč sem tudi Severno in Južno Ameriko.

Sir Halford je trdil, da bi taka zveza, ki bi štela 250.000.000 ljudi, mogla presegati glede na ljudi in material tudi močne pomorske sile Velike Britanije in USA. Ker si bodo zagotovili kontrolo nad Baltičkim in Črnim morjem, jih nihče ne bo mogel napasti z morja, njihove ogromne zaloge surovin pa bodo napravile vsako blokado učinkovito.

Poleg tega bo ta zveza mogla ogroziti britanske pomorske sile in uničiti njihove baze z napadom na Zahodno Evropo, Indijo in Kitajsko in prodreti čez Arabijo v Afriko prav do Sahare.

Po svetovni vojni je sir Halford trdil, da se nova svetovna razdelitev ne sme zasnovati na demokratskih občutkih, ampak na stvarnih zemljepisnih dejstvih in zgodovinskih primerih. Po njegovem mišljenju je poglobljeno cilj, ki ga je bilo treba uresničiti na podlagi teh dejstev, obstojal v tem, da se za vsako ceno prepreči, da Nemčija in Rusija nekega dne ne zedinita svojih vojnih sil. Za pričetek akcije je predlagal drzni načrt o razmenjavi nemškega prebivalstva iz Vzhodne Rusije in Gdanska s poljskim prebivalstvom iz Zapadne Prusije.

Ravno tu je bila ključna nesrečnega poljskega koridorja. Njegov poglobljeno cilj je bil, da se zruši most med Sovjetsko Unijo in Nemčijo — most, ki ga je predstavljala Vzhodna Prusija.

Wilson, Loyd George in Clemenceau se niso oprijeli te zamisli, vzbudila pa je pozornost pri nekem Nemcu Karlu E. V. Haushoferju, ki je kot geograf prepotoval Kitajsko in Indijo in bil nekaj let pridružen japonski vojski. Ko se je začela svetovna vojna, je bil topniški major, ko pa se je vojna končala, je bil že brigadni general. On je tedaj osnoval v Monakovem Institut za geopolitiko in je v eni izmed prvih števk svojega časopisa toplo priporočil knjigo sira Halforda.

Usoda je hotela, da je bil Adolf Hess med vojno njegov osebni pribočnik, po vojni pa njegov sodelavec v Institutu.

V svoji knjigi: »Revolucija nihilizma«, ki je nedavno izšla presenečenje, trdi Herman Rauschnig, bivši nacionalni socialistični predsednik gdanskega senata, da je vloga Haushoferja kot učitelja bila zelo velika: »Njegove ideje so velike kantske važnosti«, pravi Rauschnig, »ker je Haushofer mnoge težnje in aspiracije današnjega režima povedal z neverjetno iskrenostjo.« Dejstvo, da Haushofer ni mogel biti sprejet v stranko, se glasi nekoliko ironično: Njegova žena je judovskega rodu. Zaradi tega so pristaši plemenske politike vedno ogorčeno protestirali proti njegovemu vstopu v stranko.

Po Haushoferjevem mišljenju je svetovna vojna popolnoma uničila gospodarsko ravnovesje v svetu. Narodi, ki so bili poprej odvisni od določenih nemških tržišč, se vedno bolj oddaljujejo od teh tržišč in njihove težnje, da postanejo popolnoma neodvisni, imajo vedno več uspeha.

Premagani narodi imajo malo koristi od uvoza surovin, ker jih z vsakim dnem teže plačujejo s svojimi industrijskimi proizvodi. Medtem se ostvarja nov sistem. Države poizkušajo omejiti svoje ekonomske odnose na določeno območje in skušajo napraviti popolno avtarhijo, kar jim vedno ni mogoče. Veliki imperiji so zbrali okrog sebe številne narode, to je primer Velike Britanije, USA in Sovjetske Unije. Francija, Belgija in Holandija se nahajajo s svojimi kolonijami približno v istem položaju. Nemčiji pa to ni uspelo.

Po Haushoferju male države v Srednji in jugovzhodni Evropi komaj životarijo, ker se jim ni posrečila ekonomska avtarhija. Zato bi bilo potrebno, da se države, ki so druga na drugo navezane, zedinijo. Odkar so se Hitlerju posrečila njegova osvajanja, je Haushofer začel imenovati stvari z njihovim pravim imenom. Našel je nekaj političnih sistemov: Osvajanje, koordinacija in popolna aneksija. Države, ki so Nemčiji neobhodno potrebne za njen obstanek, so sledeče: Avstrija, Češkoslovaška, Madžarska, Poljska...

Toda Haushofer je vedel, da je za uresničenje teh gospodarskih ciljev treba iznajti tudi odgovarjajočo ideologijo, ker morejo samo skrajni oportunisti pomagati ideji, pri kateri se nič ne govori

o stvarih kakor so pravica, morala, svoboda. Zato se je spomnil starega nemškega pregovora o tem, da je »Nemčija povsod, kjer žive Nemci«. Tekom več let je »Geopolitika«, časopis, ki ga je Haushofer ustanovil zaradi propagande, prinašal zemljevide z netočnimi statističnimi podatki.

Dolgo časa se Haushofer ni spomnil na kolonije. Pod vplivom svojih tovarišev pa je tudi on pričel premišljati o tej stvari. Tedaj se je spomnil besed sira Halforda, ki je skušal opozoriti zaveznike na nevarnost, ki jim preti in na podlagi teh idej je napravil načrt, po katerem naj bi postala Nemčija gospodar sveta.

Haushoferjev načrt je bil, da se napravi transkontinentalni blok od Nemčije preko Rusije do Japonske, čigar cilj naj bi bil zmaga nad Veliko Britanijo in USA. Svojo zamisel je objavil v obliki nekakega apokaliptičnega priveda.

Kljub temu, da je bil v zelo intimnih stikih s člani nemškega generalštaba, ki je podpiral njegovo mišljenje, Haushofer v sedmih letih ni mogel uresničiti svojega načrta nemško-ruskega sodelovanja. Vzrok je v odvrtnosti, ki jo Hitler čuti proti temu načrtu! Hitler se je rodil v malem mestu v bivši Avstroogrski, kjer je morala nemška manjšina voditi stalno borbo proti slovenski in madžarski večini. Zdi se pa, da je končno Hitler sprejel to Haushoferjevo (ali Machinderjevo) idejo. Posledice te nove odločitve smo videli pred nedavnim.

Sedaj pa pogledajmo, kako je Machinder dalje razvil to teorijo. Predvsem je Machinder popolnoma izbrisal vse narodnostne meje na evropskem zemljevidu in je namesto tega potegnili črto, ki gre od Jadranskega in Baltičkega morja. Na ta način se nahajata Italija in Holandija na zahodni strani te črte, Berlin in Dunaj pa na njeni vzhodni strani. Oba dela Evrope, ki ju je na ta način dobil, je imenoval Vzhodna in Zahodna Evropa. Na ta način je videti Evropa kakor polotok, prav za prav trikotnik, čigar osnovnica sega od Kazana do Kavkaza, njegov vrh pa se dviga na polotok Svetega Vincenca, ki se nahaja na jugozahodni strani Portugalske. Sir Halford trdi, da bodo nemške in ruske mase, če se zberejo na osnovnici tega trikotnika, ogrozile celokupni pomorski sistem zahodne Evrope.

Po tej teoriji predstavlja vzhodna Evropa nedeljiv del ogromnega prostora, ki ga on imenuje »centralna zemlja« in ki obsega brezkončne ravnine v dolžini preko štiri tisoč milj.

Ta centralna zemlja obsega prostor od reke Labe do Severnega morja z ene strani, z ustja reke Amurja do sibirskih obale Pacifika pa z druge strani. Tisti, ki vzpostavijo svojo kontrolo nad centralno zemljo, bo napravil velikanski korak naprej k osvajanju tega, kar je sir Halford imenoval Svetovni polotok in kar prav za prav pomeni združene kontinente Evrope, Azije in Afrike. Po njegovem mišljenju so moderna prevozna in prometna sredstva dejansko napravila iz teh treh kontinentov en sam kontinent.

Svetovni otok zavzema dve dvajsetini celokupne zemeljske površine, medtem ko Severna in

To je obraz nemškega vojaka od čete opazovalcev.

Zakaj je kava draga

Od časa do časa slišimo pritožbe v zvezi s kavo: znanec je popil po večerji tri »turske«, pa ni mogel do treh zjutraj zaspati; drugemu je kava — draga; tretji se pritožuje čez premajhne skodelice. Pravijo tudi, da je črna kava škodljiva. Nasprotno pa odlični zdravniki priporočajo v gotovih slučajih uživanje črne kave. Torej, kava ni tako »črna«, kakor jo »barvajo«.

Te dni smo brali, da je Narodna banka izdala okrožnico, da se cementni industriji dovoljuje kompenzacija z uvozom kave za slučaj, če se cement izvozi v Južno Ameriko. Tako je tudi cement prišel v zvezo s kavo. Je pa v zvezi s kavo še ena stvar, s katero se sedaj peča vsa francoska javnost. »Čudna vest«, pišejo pariški časopisi, »ki prihaja iz Amerike, se ponovno peča s skrivnostjo kave. Kljub preveliki produkciji v Braziliji v pariških trgovinah

Otroški kotiček

ZAČARANI GOZD

(31) Kralj je sedel na častno mesto, poleg njega pa Ančka in Rdečeliček. »Sedaj, punčka, moramo pa najprej misliti na tvoje- ga očeta in mater!« je prijazno rekel kralj. Udaril je dvakrat v roko in že je pritekel dvorni nadpisar.

(32) »Razodnalček!« je rekel kralj, »sedaj nam moraš pomagati ti! Takoj prinesi mizico, črnilo in veliko polo papirja. Potem pa začni pisati Ančkinemu očetu in materi, da je njuna hčerka na varnem pri nas in da bo čez nekaj dni že prišla domov.« Razodnalček se je priklonil in odšel.

Južna Amerika, Avstralija in ostali otoki zavzamejo samo eno enajstino. Zato predstavlja Amerika in Avstralija le male satelite Svetovnega otoka, na katerem živi sedem osmin celokupnega zemeljskega prebivalstva.

Vendar obstoji v tej mračni sliki še en žarek nade. Točno je, da so suhozemske vojske postale znatno bolj okretno, medtem ko je mornarica v mnogem izgubila svoj prejšnji značaj zaradi pomorske vojne in napadov iz zraka. Vendar pomorski narodi in oni, ki živijo na obalah, so precej bolj številni od tistih, ki živijo v Centralni Zemlji. V kotlini Srednjemorja in na raznih evropskih otokih in polotokih živi 400.000.000 ljudi. Na južnih in vzhodnih obalah Azije, v Indiji in na Kitajskem živi še 800 milijonov ljudi. Iz zgodovine pa nam je znano, da so bili že tudi prej poskusi, da bi en narod zagospodoval nad vso Vzhodno Evropo in da so vsi ti poskusi propadli. (»Magazine«, Toronto.)

križosrčen, mi je zaupal, da ne dobijo nobene podpore in da se obresti ne zmagujejo. Seveda bomo člani godbe vsi veliko izgubili (to gre v tisoče), še huje pa je, ker smo člani sami obrtniki in delavci. Z velikimi težavami smo gradili prvi Godbeni dom v državi. Za podporo smo povsod naleteli na gluha ušesa. Društvo samo ne more prenesti takega bremena in bi se morali zganiti merodajni činitelji, da se prepreči, da ne bo prepozno. Nato vsa se ločila, možu je pa kanila solza iz oči in mi je žalosten povedal, da tudi tombole niso dovolili. Jaz sem šel na vlak, ker se mi je mudilo. Žal mi je bilo, da nisem imel več časa, da bi še kaj več zvedel. Čudim se pa zelo, da tako podjetno društvo, kakor je Domžalska godba, ki se je že tolikrat proslavila, ki gre že v 60. leto obstoja, ne najde dobrotnikov, da se je morala odločiti za to težko dejanje. Upam, da tega usodnega koraka merodajni činitelji ne bodo dopustili in ga bodo skušali na vsak način preprečiti. — Popotnik.

Jesenice

Umrla je v ponedeljek zvečer ga. Terezija Regove v 74. letu starosti. Pokojnica je bila blaga, verna mati in dobrotnica revežev. Pogreb bo danes ob 4 popoldne na župno pokopališče. Naj v miru počiva! Žalujemo naše iskreno sožalje! Vincencijeva konferenca priredi drevi ob osmih prosvetni večer. Na sporedu je enodejanka: Hude tete, in dvejejanja: Polji; lepa igra v dveh slikah »Anima«; rajanje in nastop harmonikarjev.

Zadnje čase se vedno pogosteje pojavljajo v prometu ponarejeni 20 dinarski kovanci nove izdaje. Opozorjamo občinstvo, da pazi kakšen denar dobi v roke, da ne bo oškodovan, poleg tega pa še imelo nepotrebnega pota.

Nesrečna smrt. V torek zjutraj se je z lovsko puško ustrelil na domu, na Cankarjevi cesti 7, 24-letni Mikelj Ludovik, ustujen kot zavrta pri KID. Domači so ga našli že mrtvega, ležečega na tleh poleg postelje. Kaj je gnalo nesrečnega mladeniča v smrt, še ni pojasnjeno.

Zagradec na Dolenjskem

V nedeljo, 3. marca, je bil občni zbor krajevnih postojanke Legije koroskih borcev v Zagradcu pri Žužemberku, katerega se je članstvo polnoštevilno udeležilo. Po pozdravu predsednika tov. Škerlja Jakoba ter po poročilih društvene uprave je podal poročilo glavnega odbora delegat tov. Pirca, ki je pozival vse bivše borce za našo severno mejo na skupno delo za doseg ciljev, ki si jih je stavila Legija koroskih borcev v svoj program.

Cerkev na rimski svetovni razstavi

Nedavno je bila v pravkar dokončani »Palazzo degli Uffici« rimske svetovne razstave v l. 1942 seja odbora, ki ima v rokah priprave za katoliški paviljon na razstavi. Predsedoval je msgr. Celso Costantini, tajnik kongregacije za širjenje vere. Seje pa se je udeležil tudi italijanski poslanik pri Sv. stolici, Dino Alfieri.

Po seji so šli člani seje skupno na ogled veličastne stavbe bazilike obeh apostolov prvakov, ki bo stala na razstavišču. To mogočno hišo božjo bo postavila milanska tvrda bratov Castelli po načrtih stavenika Foschinija. Nedavno so začeli postavljati veličastno kupolo.

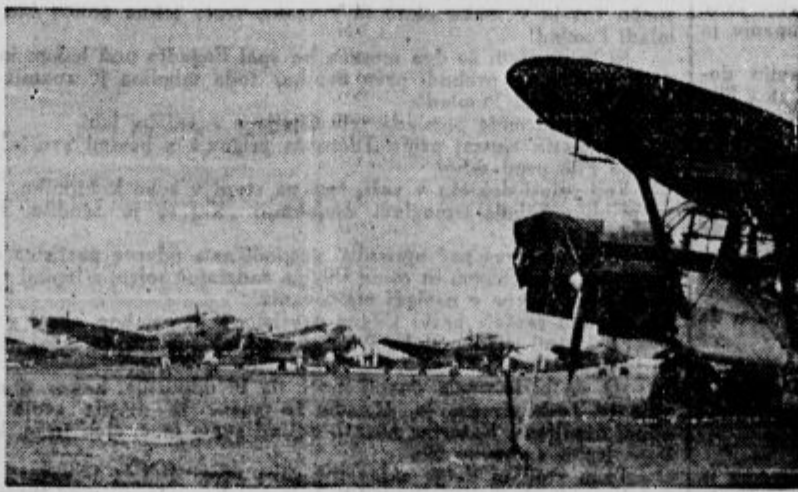
Katoliški paviljon bo okrašen s 60 m dolgim pročeljem iz stebrišč. V prvih prostorih paviljona bo pregled prve dobe krščanstva v Rimu v dobi cesarjev. V naslednjih dvorinah bodo številni zgodovinski liki predstavljali nespremenljivost tradicije obeh apostolov skozi stoletne dobe. Obiskovalci bodo mogli doživeti v podobah zgodovinskih izvor krščanstva v Rimu in nastop obeh apostolov v tedanji prestolnici sveta.

Natančno bodo obnovili cesarski Rim iz dobe obeh apostolov. Prav tako bodo ponazorjeni prizori preganjanja kristjanov iz Neronovih časov. Dalje bodo videti podobe svetega Petra iz vseh časov in krajev, med njimi slavni medaljon Boldetijev, ki ga ima krščanski muzej v Vatikanu.

Sveta stolica, italijanska vlada in zasebniki bodo v katoliškem paviljonu razstavili številne dragocene zgodovinske predmete.

Novo orožje

V Kanadi pravkar izdelujejo bojne ladje, ki je vsa njih notranja oprema iz aluminija. Te ladje, ki so izredno lahke, jako urne in na moč okretno, bodo zlasti pripravne za preganjanje podmornic in se jih bo že letos veliko udeleževalo v vojni.

Poslednja dela se končavajo na velikem francoskem bombniku. — Francoski letalski minister je nadziral letališče pri Parizu. Na sliki: Pogled na obsežno letališče.

